

Thema 0: Aanpak organisatiebeheersing

Een degelijk kader voor organisatiebeheersing biedt een lokaal bestuur meer zekerheid dat risico's systematisch en volgehouden worden aangepakt.

Risicomanagement is onlosmakelijk verbonden met het doelstellingenproces: om een organisatie goed te beheersen, moet er duidelijkheid zijn over de risico's die het behalen van de doelstellingen bedreigen.

Risico's zijn interne en externe factoren die een effectieve en efficiënte dienstverlening, een degelijke algemene werking en de realisatie van de doelstellingen kunnen belemmeren. Ook het niet benutten van opportuniteiten kan een risico zijn. Wijzigende interne of externe omstandigheden creëren nieuwe risico's of veranderen bestaande risico's.

Risico's kunnen hun oorsprong vinden buiten de organisatie, zoals de economische crisis, een rentestijging of de toename van het aantal politieke vluchtelingen. Deze risico's zijn vaak moeilijk rechtstreeks te beïnvloeden. Andere risico's vinden hun oorzaak binnen de organisatie. Hierop kan de organisatie wel een invloed hebben. Een goed werkende organisatie kan voorkomen dat dergelijke risico's ontstaan.

Risicomanagement verwijst naar het proces van risico-identificatie, risico-evaluatie en risicobeheer.

Hiervoor kan een organisatie uiteenlopende methodieken hanteren die onder meer afhankelijk zijn van de omvang van de organisatie.

Het is belangrijk dat een organisatie zich bewust is van de interne en externe risico's die haar opdrachten kunnen bedreigen. Eenmaal de risico's zijn geïdentificeerd, worden zij geëvalueerd naar waarschijnlijkheid en impact. Het resultaat van deze risicoanalyse helpt om de omvang van de risico's te bepalen en om de focus te leggen op het implementeren van maatregelen om de grootste risico's te beheersen. Uiteraard kan een organisatie er ook weloverwogen voor kiezen om bepaalde risico's te aanvaarden.

Doelstellingen

0.1 De organisatie hanteert een kader voor organisatiebeheersing.

Doelstellingen

0.2 De organisatie kent haar belangrijkste verbeterpunten en risico's voor de management- en de ondersteunende processen, ze hanteert een strategie om deze te beheersen en volgt deze strategie op.

Doelstellingen

0.3 De organisatie evalueert regelmatig de manier waarop ze werkt aan haar organisatiebeheersing en stuurt die bij.

Verbeteracties

Evalueren van het kader voor organisatiebeheersing

Gewenst resultaat

Een goed uitgebouwd organisatiebeheersingssysteem dat ervoor zorgt ervoor dat de organisatie:

- Weet waar ze naartoe wil (strategie en doelstellingen);
- Weet of beseft wat de hinderpalen daarbij zijn (risico's voor het bereiken van de strategie en doelstellingen zijn gekend)
- Acties onderneemt om de hinderpalen te beheersen en te optimaliseren (beheersmaatregelen worden genomen om de risico's te beperken = remediëring).

Optimalisering van het organisatiebeheersingssysteem van het lokaal bestuur Nijlen, dat momenteel als volgt is opgebouwd:

- Is gelinkt aan de missie en visie van de organisatie;
- Maakt deel uit van het meerjarenplan;
- Vertrekt vanuit een 3-jaarlijkse zelfevaluatie;
- Bevat SMART geformuleerde acties en projecten bevatten die een antwoord bieden aan de risico's uit de zelfevaluatie;
- Wordt op regelmatige tijdstippen opgevolgd en bijgestuurd zodat het een dynamisch en continu proces blijft;
- Dient een onderdeel te worden van de organisatiecultuur.

Link met nieuw MJP:

BD1: Voor een open bestuur en dienstverlening, met een open blik naar alle inwoners en iedereen in een open dialoog betrekken bij beleid en plannen.

AP 6: Tegen het einde van 2031 beheerst het lokaal bestuur zijn organisatiewerking en worden beleidskeuzes gemaakt op basis van monitoring.

43: We bedden organisatiebeheersing structureel in in het meerjarenplan.

44: We zetten in op een tool voor de opvolging en rapportering van doelstellingen, (verbeter)acties en projecten.

Status In uitvoering

Opvolging (indicator)

Het organisatiebeheersingssysteem wordt inhoudelijk opgevolgd. Indien nodig wordt het kader bijgesteld op de stuurgroep van Q1 2026.

Op de stuurgroep Q2 2025 werd het kader een eerste keer geëvalueerd:

Wat verloopt er goed:

- De stuurgroep komt driemaandelijks samen om een stand van zaken te bespreken.
- We leren goede praktijken van andere (lokale) besturen o.a. via het netwerk van Pepperflow en Igemo.
- Projectmanagement wordt uitgerold, dit zorgt voor een uniforme en gestructureerde methodiek bij de uitvoering en opvolging van projecten.

Waarop gaan we inzetten:

- Om het draagvlak voor organisatiebeheersing te verhogen, een beter zicht te krijgen op de risico's en dit in te bouwen in de organisatiecultuur dienen we de stuurgroep indien nodig uit te breiden met inhoudelijke experts. Om dit mogelijk te maken wordt de stuurgroep als een afzonderlijk orgaan ingericht.
- De inbedding van organisatiebeheersing in het meerjarenplan: er zijn verbeteracties opgenomen in het nieuwe MJP. Om een goed overzicht te bewaken en de afstemming te verbeteren dienen we de rapportering gelijktijdig in te plannen per kwartaal.
- Bespreken van verslagen en resultaten van focusgroepen op de stuurgroep.
- Systematische opvolging van de risico's in de stuurgroep van zodra acties zijn uitgevoerd: is het risico nu verkleind wanneer de verbeteractie is uitgevoerd? Dit nemen we minimaal op bij de volgende zelfevaluatie in 2026.

Timing (indicator)

In de stuurgroep Q2 2025 werd het kader voor de eerste keer geëvalueerd. We bespreken dit op elke stuurgroep en optimaliseren het kader indien nodig op de stuurgroep Q1 2026.

Budget (indicator)

De opvolging zal consequenter gebeuren van zodra organisatiebeheersing wordt opgenomen door de stafmedewerker.

Gerelateerde taakgroepen

- OBS BM 0.3.1 De organisatie evalueert regelmatig het kader voor haar organisatiebeheersing en stuurt haar aanpak zo nodig bij.
- OBS BM 0.3.2 De organisatie herbekijkt tussentijds de manier waarop ze haar interne werking evalueert.
- OBS BM 0.3.3 Bij deze evaluaties worden alle actoren op een gepaste wijze betrokken.
- OBS BM 0.3.4 Bijsturingen houden rekening met (interne en externe) omgevingsfactoren en met incidenten.